Číslo 4. 1. února 1862. Ročník 5.

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. h. Expedice se nachází u města Pešti na masném trhu v 1. poschodí. Za inserty platí se mimo kolek 30 kr. za řádek 3 kr. poprvé, 2 kr. podruhé.

DALIBOR.

Předplácí se: půll. 1 zl. 50 kr., celor. 3 zl.r. č. S poštou: půll. 1 zl. 70 kr., celor. 3 zl. 40 kr, rak. čísla. Pro státy německé: půlletně 1 tol., 8 nov. gr. celoročně 2 tol. 16 nov. gr.

Časopis pro hudbu, divadlo a umění vůbec.

Odpovědný redaktor: **Emanuel Meliš.**

Básnictví a hudba.

Aesthetický úryvek.

Básnictví a hudbu již v hlubokém starověku v přátelském a nerozlučném svazku spatřujeme a co takové jsou mnohem starší stranného, samostatného jejich objevu. Od té doby, co okřídlený bohův posel nohou o škořepinu želvy zavadil a vyluzeným tonem myšlénka, zvukový nástroj, jejž pak Řekové „lyra“ nazvali, zhotoviti v něm obživla a svého uskutečnění nabyla, pěstovala stará Graecie rovněž básnictví a hudbu, ani té ani oné větší platnosti nepříkládajíc. Při lesbickém barytonu zpíval své láskou planoucí písně Alkaeus, básnila s hlubokým zápalem Sappho, fléta doprovázela čtveračivý skolion a ku boji vyzývající disticha Tyrtaeova a epinikie Pindarovy. I zpěv bez hudebního nástroje, jejž Varro „assa vox“ jmenuje, byl jim znám a ochvíval často luky i háje arkadické. Toto něžné pouto ale počalo se pomalu trhati, a obě tato umění více méně se lišila. Již v počátcích řeckého drama zárodek toho vidíme a mnohem patrněji u jeho dokonalosti, kde básnictví samo o své moci počalo žíti a podstaty trvalé si vydobylo, od hudby zcela se oddělivši. I hudba v choru více sama o sobě stála, ač básnická reflexe více méně převládala. Od té doby počínalo si každé pro sebe cestu raziti, a když se opět spojila, nestávalo se to beze vší oběti z té neb oné strany, byť i bez hlubšího vědomí.

Ač básnictví a hudbu příbuzný svazek pojí, přece se od sebe dosti silně liší jak ve způsobu vnitřního života, tak i ve výrazu jeho.

Obraz ve své prostrannosti, jejž básnictví pojmy a představami líčí, nemůže hudbou podán býti. Určitou představu, určitou myšlénku, nemůže tato naznačiti. U porovnání s básnictvím je němým tvorem, kterýž, ač v něm život horuje, bez vší obtíže sděliti nemůže, co chce. Schází mu řeč, jížto by představy, jež má, zřejmě označit pojmy, jež v něm obrazem neb jiným výjevem povstaly, a jež by zračně a srozumitelně podal. Porovnáme-li ji ale s ostatním uměním, malbou a p., tuť jest ona první, kteráž svému dítku rozvazuje jazyk, vlévá v ně život, cit, duši. Co taková je sama světem ve svých zvucích, a všeliké vášně, ano i ty nejjemnější pocity tajným jakýmsi kouzlem z hloubi duše své na mohútných perutích k nám donáší, jakož se nižádnému jinému umění poštěstiti nechce. Ve své obdobě je středem duševního a smyslného světa. Leibnitz nazval je zahalenou počtovědou, kteráž sčítá, aniž si toho sama vědoma. A to v pravdě dobře; nebo na počtu spočívá celý onen tajemný ústroj její: mezera zvukův, rozměr ano i sám zvuk. Počet stanoví uprchajícímu času umělecké zákony — a v tom opět se stýká hudba s básnictvím, ne ale v témž poměru jako prvé, nýbrž zde si osvojila hudba nadvládu. Rytmus této je mnohem bohatší, v jednotlivosti různější, barevnější, zkrátka umělečtější. Zde se nám jeví co jaré, volné ptáče, tam v těsnou klec upoutané, zde smělý jeho let, tam stejný, neumělý jeho chod. Tu se nesmí básnictví měřiti se svou družkou. To však pochází odtud, že zvuk ve svých rozmanitých obměnách je pro hudbu duší, životem, vším, cožkoli tato je, základním kamenem, jímž Amphionova lyra Theby zbudovala. Tón ale není první a hlavní podstatou básnictví, a protož také k němu s menší péčí přihlíželo. Aby básník slovo ve svém časovém pohybu vyjádřil, k tomu mu postačí jednoduchý rozměr, a aby konce verše dojemně označil, aby slovo se zvukem sjednotil, užívá dostačitelně plného akkordu (souzvuku) rýmu. Kdyby chtěla poesie zde s hudbou zápoliti a důraz dáti na smyslně omamující znění; ušinula by se ze své dráhy v krajiny klinkání a jevila by se v rouše šaška posázeném samými rolničkami, radujíc se ze stálého a jednotvárného cinkání.

Co ale básnictví tratí na zevnější předmětnosti, vzdávajíc se smyslného roucha, jak to dalece jen umění dovoleno, nahražuje si to vnitřní předmětností názorů a představ, jež básnická mluva k našemu uvědomění přivádí. Názory ty, představy, myšlenky přetvořuje obrazivost v události, děje, rozpoložení mysli, vášeň a vyvodí takto díla, v nichž úplná skutečnosť, co do zevnějšího objevu tak i vnitřního objemu duševním naším pocitem, názorem a představou se stává. Této předmětnosti, jak již poněkud nastíněno, hudba pohybujíc se na svém vykázaném poli schopna není. Stojíť sice též v úzkém spojení s duší a rozmanitým jejím hnutím, ale dále to nepřivede než k neurčité vždy soucitnosti, ač i tenkráte, z duše-li vzešla a hlubokým-li citem proniknuta, na srdce opět velepůsobiti může. Zdáť se sice, že hudba podobnou předmětností se honosí jako básnictví — ale to jen zdá se v okamžiku jejího působení, v skutku ale to má se jináče. Cit, jejž v nás svou mocí zbudila hudba, zamezuje se sice v duši naší v bližší, určitější názor a představu, a přivádí tak účinek, pohnutí duše, jež zbudila k jistému názoru a obecné představě, ale ne bezprostředně; nebo představy, jež *v nás* vznikly, jsou *naše* představy a cit tedy hudbou v nás

probuzený *námi* té předmětnosti nabyl, hudba byla tady jen pouhou pohnútkou. Podmětnosť je její hlavní známkou, předmětnosti nezná nižádné.

Ač básnictví již časně oddělilo se od své sestry rodné, od hudby, samo pro sebe si vykázavši cestu, po níž by jíti, cíl, jehož by dosíci měla, přec aspoň v jednom směru kráčelo stále s hudbou a to sice v písni národní; neboť tuť se nedá básnictví od hudby aniž hudba od básnictví děliti, aby obě znamenité pohromy neutržily. V písni národní se slova a zvuk v jedno sloučily, a sice v tak krásnou utěšenou celosť, že ji děliti, ty vnitřní čivy, jež ji probíhají, přetrhnouti ani smělosti nemáme. Jedna druhé vypomáhá, jedna v druhé žije, jedna bez druhé zdá se mrtvou býti. I písně slavných našich básníkův Chmelenského, Čelakovského, Jablonského, Picka a j. v. jako ony staročeské vzbudily hudbu k doplnění a vyššímu oživení citu, nebo zde moc její nevýslovná. Však nesmí se myslíti, jakž mnozí byli té myšlénky, že by teprv hudba svým kouzlem jim života dala. Čtěme jen některé z nich a poznáme, že to o své vlastní moci, o své vlastní síle žijící plody, a že hudba jen vyšší jasnosti, vroucnějšího citu jim dodala, ne ale život samý. Hudba je životem citu, a co taková tedy vřelého přátelství s lyrikou schopna; kde ale básnictví směr tento opouští a spíše v epiku přechází, tu přestává účinná musa její, tu meze opět její činnosti. V epice zvláště se jeví básnictví co samorostlá ratolesť na štěpu umění; zde jí netřeba žádné pomoci, ona stojí sama o sobě. Richard Wagner ve svém spise „Drama und Oper“ nezdá se však býti našeho náhledu, u něho hudba nade všecko a básnictví jen dobrou prospěšnou služkou. K tomuto bludnému náhledu, myslím že se mýliti nebudu, přivedla Richarda Wagnera zajisté ta myšlénka, že by v básnictví zvuk téže měl váhy, jako v hudbě, a tenkrát by arci v pravdě tvrditi mohl „že básnictví nesamostatno a v uvědomění své nuznosti na pocitu v rámě hudbě se vrhá.“ Než jak se zvuk k básnictví má, již nahoře bylo podotknuto. Z též příčiny, aneb spíše z příliš velikého zápalu pro hudbu, soudil bych, že i jeho již přežilý paradoxon povstal: „Was nicht *werth* ist gesungen zu werden, ist auch nicht der Dichtung werth *).

Ale nejenom v písni se pojí a jednotí hudba s básnictvím ale i v opeře, ne však již v tak milém přátelském svazku, jako jsme u písně vůbec a národní zvlášť viděli. Má-li v opeře hudba hlavní a vynikající části býti, nesmí poesie co báseň, drama a p. žádných nároků dělati na vlastní úspěch. Vůbec je v tomto spojení převláda jedné strany pohromou druhé. Je-li tedy báseň sama o sobě velké poetické ceny, nemůže hudba ji použiti s úplným prospěchem, jakž již pozorovati můžeme na starořeckém choru, kde hudba zcela podřaděna byla, právě proto, že tyto chory jsou duchaplné, velké básnické ceny. Poetické zpracování hlubokých myšlének hodí se tak málo pro text opery, jako popisy přírodních výjevů a popisné básnictví vůbec. Text má býti jasný, zvučný, jednoduše cit naznačující beze všech vyšších básnických okras, nebo není to básník, jenž v krásné roucho obléci a novým životem naplniti má dítko obraznosti, ale hudebník, a protož jemu se musí dát co největší svoboda. Básník zvlášť hleděti musí, aby již slovem byl hudebníku nápomocen, a proto se musí co nejbedlivější všech hlubokých myšlének, nejasných reflexí, širokého a rozvláčného líčení a p. co nejbedlivěji varovati. Ryzý, příslušný a harmonický výraz, čistota rýmu a rytmu jsou zvláště nevyhnutelny. Jen tím, že básnictví zapomene na svou slávu, upouští od své bujarosti a smělého vzletu, a co krotký, ochočený beránek se chová, jen tím nabývá moci hudba, a vidouc sestru svou v nuzném rouše sotva její nahotu zahalujícím, vypíná se ve svém zlatokamy bohatě posázeném, řásném šatu, sotva pohlížejíc na ubohou, kteráž se přec svým snížením o její slávu zasadila. I co se karaktéru týče, nemohou býti tyto zcela úplně provedeny; zde postačí, jsou-li jenom hlavní rysy ostře naznačeny. Tím se stává, že valná většina operních textů za nic nestojí, co se básnického požadování, co umění týče, nemajíce žádného básnického karaktéru, aniž bývají výjevy dosti motivovány, aneb přichází v nich smotanina taková, že žádný tak lehce ani Ariadninou nití z labyrinthu tohoto nesmyslu se nedostane. Ostatně co podkladek, na němž spočívati má opera, aneb lépe co vykladatel uměleckého výtvoru, jenž zvukem k citu našemu mluví, tento v představu proměniti neuměje, může býti dosti velké ceny, jakož nám toho důkazy podávají Wagnerova libreta. Praviť se, že u opery, jakž i pravda, hlavně se jedná o hudbu, a na textu, že prý mnoho nezáleží (?), bez toho prý se textu málo aneb docela nic nerozumí (?). Nemyslím, že radno druhé větě přisvědčiti. Nechci, aby text byl sám okázalým básnickým plodem, ale nesmí i ten se snížiti tak, aby aspoň z části požadavkům vůbec dramatickým zadost neučinil, a nenapsal jen písničky, které by se lehce daly zpívat, neb tak bychom ztratili onen rozmilý obraz vyšší jednoty, kterýž přece tak rádi v celosti spatřujeme. Vstup, zapletení a rozluštění i zde opomenuto nesmí být. Co se týče námitky, že bychom textu nerozuměli, nemůže aspoň platiti u nás. U Němců arciť, kde řeč i výřečnosť jasnému přednesu vadí, může to platiti a může i v Heglovu svého zástupce nalézti, ale u nás, kde naše řeč sama tak rozličných modulací schopna, naše výřečnosť tak jasná a srozumitelná, kde již každé slovo i v obyčejné mluvě již v zpěv se měniti zdá — u nás ta věta platiti nemůže. A proto i z té příčiny třeba, by se neuspokojovalo ledajakýu textem, ale takovým, ku kterému se básnictvi znáti, a jejž hudba potřebovati může. My nechceme lapati a se sháněti za citem nejistým, jímž bychom si potom teprv představu utvořiti mohli — to zdržuje a neposkytuje dosti velké, živé, duševní zábavy, ale my chceme, cítíce, budící se cit, ihned slyšaným slovem v něm uvědoměni býti, a tak slučujíce představu a cit v jedno, vyšší takřka božské zábavy zažíti. *K. Doucha.*

*) Richard Wagner „Oper und Drama.“ Band 3. S. 208.

O školách malířských.

Mnoho obsažné slovo „škola“ znamená jistou třídu umělců, kteří své umění dle pevného stabilního principu, dle jistého karakteru, jejž některý znamenitý malíř udal, provozují a jemu navzdor všem rozmanitostem individualit věrni zůstávají.

O původu malířství není možná něco bližšího vypátrati. Umění toto aneb spíše pud k němu je tak starý, jako svět sám, ležíť v prsou člověka u větším neb menším stupni.

Po stěhování se národů a při nastávajícím poklidu a rovnováze národů počalo se křesťanské umění zakládati a vzdělávati. V křesťanské době dosáhlo malířství nejvyššího zdokonalení — karakteristická to zajisté zvláštnosť novějšího malířství — vlády nad plastikou.

Převládající tu periody umělecké dle stávajících až dosud uměleckých pohledů staršího a novějšího času určené, jsou následující a nazývají se *školami.* Školy tyto jsou: a) *byzantinská*; b) *italská* se svými vedlejšími odděleními; c) *německá*; d) *nizozemská*; e) *francouzská*; f) *španělská*; g) *anglická.*

Škola byzantinská.

Hlavní její karakter je srozumitelnosť, jasné pojmutí idey v tuhém často přírodě odporném rouchu. Povstalať zavedením křesťanského náboženství v evropském Východě skrze Konstantina. Její nás došlé zbytky obmezují se skrz na skrz na náboženské představy, ano z větší části na jednotlivé figury na př. hlava Krista, Madonny, hlavy apoštolů, vyobrazení Trojice v tuhé plastické manýře, kteráž ale nehledíc na eleganci nebo také jen souměrnosť, přec o správném a karakteristickém pojmutí idey svědčí. Větším dílem jsou tato vyobrazení na zlatém, často též na modrém, hvězdnatém poli živými barvami malovány. V byzantinském malířství utvořil se zárodek křesťanského umění a jeho vliv na starší italské ano i německé umělce nedá se zapříti. Z této periody vyplývá

Škola italská vůbec

a sice nejprv všeobecná starší italská škola. Její karakter vůbec jest: *jednoduchosť, zbožnosť, cit* a *pravdivosť výrazu.* Zde dá se při vážném, jasném z větší části nadšeném zobrazení již také živé procitnutí smyslů pro krásu značně pozorovati a obrazy této periody jsou neocenitelné klenoty pro umělce a cítícího znalce. Škola tato počla v 12. století a její ozdoby byli: *Cimabue Giovanni* († 1240 ve Florenci), první značný umělec této školy, jenž umění s většími studiemi provozoval a svým obrazům života a výrazu dodal. Velký jeho obraz: Madonna na trůnu nachází se v chrámě S. Maria novella v Římě. Dále *Giotto di Bondone* (nar. 1276 ve Vespignanu, † 8. ledna 1336). Mezi všemi italskými malíři této doby vnikl on nejprvé k jistému stupni pravdivosti přírody. K jeho nejlepším pracím patří znamenitá Navicella v Římě a vyobrazení apoštola Petra, jenž na vodě stojí, a mnohé jiné. *Simeon Memmi* neb Martino ze Sieny, současník Giotta. Velký obraz na stěně v radnici Sienské pochází od něho a je od r. 1315. *Ghiberti Lorenzo* nar. 1378 (1380) ve Florenci. R. 1401 závodil učiniti model k broncovým dvéřím pro battisterio St. Giovanni ve Florenci; 34 soudců usoudilo, že model Ghibertiho vedle Brunelliho a Donatella je nejzdařilejší. Tito poslední přisoudili vítězství Ghibertimu. Michael Angelo praví o těchto dveřích, že jsou hodny, býti co dvéře u ráje. *Gozzoli* (Benozzo) († 1400 ve Florenci.) Z jeho děl vyniká: „Tah sv. tří králů“ v paláci Riccardi ve Florenci. *Mantegna Andrea* († 1431 v Padově). Byl mistr v perspektivě a uváděl mnoho architektur a antických ozdob na své obrazy. Z jeho obrazů vynikají: Obraz k upamatování na vítězství Francesca Gonzagy nad Karlem VIII. u Tara 1465, jež se v louvru v Paříži nachází. — Vítězoslavný tah Caesara atd.

(Dokončení.)

Cesta do Kostelce.

Fraška v 1 jednání.

OSOBY:

Sýkora, kupec z Ameriky.
Potloukal, dobrodruh.
Karel Roháč, písař.
Mladý chlapec.
Paní z Drahejšová.
Růžena, její dcera.
Bystrý, policejní komisař.
Verunka, služka v hostinci.
Svatební hosté obojího pohlaví.

Kus hraje v Kostelci nad Orlicí.

(Divadlo představuje vchod do malého města, v pravo malý, pěkný dům se zeleným ohražením a zelenými okenicemi. V levo je hostinec s přístřeškem, pod nímž se několik stolů nachází. V pravo od domu je lavice.)

1. výstup.

Růžena, paní z Drahejšová (z domu vystupujíce).

Růžena.

Myslíš matinko, že také v pravý čas k slavnosti nazpět přijdeme?

Paní z Drahejšová.

Pan měšťanosta očekává nás teprv o 2 hod. Tato návštěva je nevyhnutně zapotřebí. Paní Živná je kmotra tvého nastávajícího; je velmi bohatá a má jen velmi vzdálené příbuzné za dědice.

Růžena.

Ale právě v svatební den; nad tak pozdní návštěvou mohli by se snad pozastaviti.

Paní z Drahejšová.

Ona přišla včera nazpět (mrští okem na hostinec). Tvým zasnoubením s Karlem umlknou konečně všechny zlomyslné pomluvy, jimžto od muže opuštěná manželka vysazena jest. V těchto malých městečkách jsou lidé tak zlomyslní — zvláště zde v Kostelci — a přec víš milé dítě, že jsme již 10 let o tvém otci ničehož neslyšely.

Růžena.

Když nás opustil, byla jsem ještě velmi mladá a kdyby se nyní vrátil, ani bych ho nepoznala.

Paní z Drahejšová

(rozpačitě). Kdyby se vrátil! To je sotva možné.

Růžena.

Můj bože! kdož ví! Může přijít v tom okamžiku, kdež nejméně na to myslíme.

*

Paní z Drahejšová.

Já se toho hrozím.

Růžena.

A proč? Otec by zajisté schválil naši volbu, neboť je mezi všemi mladíky, kteří s tebou tančili, nejlepší.

Paní z Drahejšová.

Ano, zajisté (vzdychá pro sebe), Nevím, zdaž by — (důrazně) otec také všecko schválil, co se zde stalo od jeho nepřítomnosti. (Nahlas) Především je naše návštěva nejpotřebnější. (Jde a přijde opět) Ach! (Jde do hostince a volá) Verunko!

2. výstup.

Předešlé, Verunka (s ubrouskem).

Verunka.

Co ráčíte?

Paní z Drahejšová.

Vy to víte, objednané mražené; zrovna o 5 hod. (Chystá se odejíti, k Růženě) Pojď, pojď.

Verunka (jí následujíc).

Milosť paní, ještě bych také prosila — o ten malý účet.

Paní z Drahejšová.

K tomu nemám teď žádného času! Po svatbě přinesla pak celý účet najednou. (Odejde s Růženou.)

3. výstup.

Verunka (samotná, pořádá a čistí stoly).

Tedy opět jedna přijde pod čepec. co zatím já žádného muže nemám. Já jsem pro tento dům pravým zlatodolem — a nemohu přec žádného muže ulovit. Co mi schází? Nejsem ošklivější, než tato sladkosladká volavka tam naproti. — A co jsou to za lidé? Neví se ani odkuď a kam? paní bez muže — dcera bez otce. Já ale mám otce, alespoň to moje matinka vždycky tvrdila. (Odejde se sklenicemi atd. do hostince.)

4. výstup.

Sýkora (v podivném cestovním obleku, malý tlumok pod páží. Přichází v levo z pozadí).

Nu, tu bych tedy konečně byl! — Jaká to tedy radosť, jaké to štěstí. Přináším ti milá ženo tvé věrné srdce nazpět. Nebylo to sice hezky ode mne, že jsem tak dlouho nepřišel, ale já přináším s sebou mnoho peněz a tak se to všecko vyrovná! — Tak jsem tedy v Kostelci — a tyto střechy přechovávají oba předměty mé láskavosti — manželku a dceru! Ale, pod kterou střechou bydlí? Toť otázka bez otázníku! Na štěstí má celé město jen 2000 obyvatelů a když člověk jen trochu hledá — (prohledává své kapsy). Především přečtu si ještě jednou list svého přítele Stejskala, jejž jsem při svém vystoupení z lodě našel. Ten dobrák Stejskal píše toho mnoho a přec to nedostačí (čte): Milý Sýkoro! Tvoje paní vidouc, že se více nevracíš, opustila Prahu a odebrala se se svou dcerou, mladou to krasavicí do Kostelce. (Zvolá) Drahé dítě! (čte) Pronajal jsem jim krásný malý domek u vchodu předměstí (ohlídne se mluvě). U vchodu předměstí, v pravdě, je to zde (čte), na to jsem odejel do Vídně, kdež jsem obdržel tvé psaní, v němž tvůj příchod oznamovals. Dostavník tě doveze zrovna až k domu tvé manželky (s rozníceném volá): To není možná (čte.) Poznáš ho po zelených okenicích a po zeleném ohražení! (Vidí malý domek v pravo) Aj, aj, podívejme se! Tu jsou zelené okenice a také zelené ohražení! — Má paní milovala vždy vášnivě barvu zelenou a také žlutou — naše ložnice byla zcela žlutá. (Pohlíží na dům) Ach můj bože! žluté záclony. (Udělá krok a položí při tom ruku na srdce) Srdce tluče mi 32 stupňů nad nulou. (Váhavě) Aj, což! — ano — kdyby to ale naposled přec tu nebylo (zůstane před domem v pozorování ponořen státi.)

(Pokračování.)

Oběť žárlivosti.

Noveletka ze života českého umělce od A. Melišové-Körschnerové.

Bylo to r. 1791. V šeru podzimního večera pohřížena byla krajina a mlhovité stiny rozprostíraly se nad osamělým parkem blíž Londýna. V parku bylo křovím lemované jezírko a vlnky jeho houpaly se, kolkolem nízký břeh líbající. Pod starým kmenem seděl u něho muž prostředního věku. Černě odstiňovaly se hory, černě vyjímaly se stromy; avšak černěji a temněji bylo v duši spočívajícího zde muže. Byl to Bernardini, slovutný a oblíbený pěvec italské operní společnosti v Londýně. Okouzlovalť půvabností osoby své jakož i sladkým, zvonkovitým hlasem a dokonalou školou svou anglické obecenstvo a poutal ohnivým svým okem a havranními kadeřemi krásotinky bohatýrské. Každý se mu obdivoval a vznešeným společnostem chyběla nejvítanější ozdoba, nebylo-li tam Bernardiniho. Avšak dnes obestřely čelo jeho mraky vášní hrozící a každý zachvěl by se zajisté úzkostí, kdyby byl nahledl do zamračeného obličeje, z něhož řevnivosť mstivosť vyzíraly. Sláva, jížto ho nadšení Angličané obsypávali, zlato, jež mu štědří znalci umění k nohoum skládali; byly mu lhostejné. Slávy a zlata mohl si všude dobýt; avšak milujícího srdce, po němž duše jeho práhla, lásky oné dívky, za níž by byl slávu, štěstí a spokojenosť radostně obětoval — lásky této nemohl dosíci; neboť dívka ta milovala již jiného se vší vášní duše své. Giulietta Carestini, primadonna italské společnosti, u níž též Bernardini se nacházel, zahořela láskou k znamenitému českému umělci *Františku Kočvarovi.*

Kočvara byl mladý muž krásného vzrůstu, modrých očí a rusých kadeří; avšak více než jeho slíčný zevnějšek poutala každého jeho výtečná a citupIná hra na housle i na klavír, jakož i jeho v každém ohledu umělecké skladby pro oba nástroje.

Z počátku, když Bernardini zrůstající lásku svou k Giuliettě zpozoroval, myslel, že zvítězí nad srdcem dívčiným. Avšak tentokrát se zklamal; veškeré pokusy, by na se obrátil pozornost primadonny, byly marné. Vzdorovitosť jediné až dosud ženské, která osidlům jeho s úsměškem se vyhýbala a dvořením jeho pohrdala, popudila z počátku ješitnost, později ctižádost a konečně dřímající vášeň v hrudi Bernardi-

niho. Vida tedy, že marně po náklonnosti Giuletty touží, domníval se, že Kočvara mu cestu k dosaženi nejvroucnějších přání zamezuje, a za tou příčinou uhostila se v srdci jeho nenávist proti němu a zakořeněla se tam tak hluboko, že ji jen pomsta docela vymíti mohla. Z přítele Bernárdiniho stal se, ač v skrytosti, úhlavní nepřítel Kočvary. Najednou přestal Giuliettu pronásledovat důkazy své oddanosti, a zdálo se, že se jí ani nevšímá; jen když se o zkouškách sešli, zahořely očí jeho podivným zanicením a pevně ano ostře na ní spočívaly. Takový pak pohled pokalil duševní mír Giuletty vždy na několik dní, pohled ten ji pronásledoval a tajný jakýsi hlas ji vždy přitom věštil o nějakém neštěstí.

Když Giulietta milenci svému čehož o tom sdělila, pousmál se řka: Což na něm záleží? Dokud jsem já u tebe, nemáš se čeho báti! Povzdechnuvši si pomlčela pak o tom Giulietta a ukryla neznámý strach v duši svou.

Před několika dny téhož večera, když seděl Bernardini v parku u temného jezírka, měl pěvec tento svůj příjem. Obecenstvo miláčka svého nejen pochvalou a jásáním ale i bohatými dary odměnilo. Zlatý dešť dukátů, polštářky bankovkami vykládané sypaly se k nohoum umělce. Lhostejně je zdvihal Bernardini; nebylo to poprvé, že Štěstěna úplň svou nad ním vyklopila; když ale blízko v divadelní loži spatřil Giuliettu a po jejím boku Kočvaru; vztýčil se a s vítězoslavným pohledem hlavou na ně zakynul.

„Viděl jsi Francesko ten pohled, jenž mne bázní naplňuje a mír duše mé ruší; to jsou ty oči, které i ze spánku děsivě mne vytrhují.“

Kočvara se zamyslil; ano dnes poprvé zdálo se mu, že Giuletta má pravdu; neboť i jej samotného bodl pohled tento; avšak nedlouho na to zapoměl vše, a oddal se s celou veselostí povahy své opět hovoru a vyražení s milenkou svou.

Den po jeho benefici dosáhl stav duše Bernardiniho takového stupně rozhořčenosti, že více tak setrvati nemohl a pomstu nad Kočvarou vykonati se odhodlal. Pozvalť všechny soudruhy a jiné umělce k pospolité večeři, kterou v kruhu jejich dnes stráviti chtěl.

Měsíček bledě z mraků nad pahorkem vystupoval, vichr zafučel a listí suché a uvadlé jako dešť kolem Bernardiniho k zemi se sypalo a zbudilo jej ze snění a přemýšlení. Rychle se vzchopil. „Ano tak to půjde!“ zamumlal, a poohlídnuv se, jestli žádný slov jeho nebyl zaslech, kvapným krokem bral se dlouhým stromořadím z parku.

Na stesce, lunou ozářené, odstiňovala se postava jeho v široký plášt zahalená, až posléze v nočním šeru zmizela.

(Dokončení.)

Feuilleton.

Dopisy z Čech a Moravy.

Z Klatov. (Produkce zpěváckého spolku.) Dne 25. ledna odbýval zdejší zpěv. spolek první svou řádnou produkcí: První oddělení programu obsahovalo: „Šumí Labe“ (text od Šmilovského) od Leop. Zvonaře. — „Štědrý den“ od K. J. Erbena a „Cikáni“ od Vogla. — „Nech snu růžového“ od Jelena. — „Staročeská“ od Škroupa. II. oddělení: Stasa, čarodějnice“ od V. Horáka. — „Dvě slzy“ od F. Suchánka — „Srdce ztracené“ od Pivody. — „Kozácká“ od Procházky st. „Klekání“ od Jirgesa. — „Vlastenec“ od Vorla.

Z Pardubic, dne 20. ledna 1862. (Smrt a pohřeb purkmistra Josefa Bubeníka. — Mozartovo rekviem za † Roberta Führera. — Kostelní skladby. — Nová volba.) Sedě dne 11. ledna s mým přítelem v svém pokoji, a rozmlouvaje přátelsky o všelikých záležitostech a o užití letošního karnevalu, až zaslechl jsem strašné volání na náměstí: Hoří! hoří! Já a můj přítel přiskočíme k oknu, a již vidíme srocování a kupění se lidu, pohlížíme na jinou stranu, vidíme hořejší polovici vysoké zelené brány ohněm červenožlutě ozářenou, a hodiny na bráně byly vidět, jako kdyby nejjasnější slunéčko naň bylo svítilo. Zahy na to u radnice začal husar troubiti na poplach, velké zvony zazněly, i malý zvoneček z kostelíčka Matky Boží smutně oznamoval, že nejen jednotlivcům, alebrž celým Pardubicům hrozí neštěstí. A jak to? Když se úprkem velký dav lidstva k místu hořícímu ubíral, neostal jsem i já a můj přítel v pozadí. Přicházíme blíže k ohni, přesvědčili jsme se o pravdě, že dvůr ranhojiče p. Hromátky v jednom plamenu se nachází; protože takřka najednou celé stavení hořelo, lze souditi, že jen zlomyslná ruka tuto oběť si vyvolila. Jest to arciť neštěstí, svoje jmění, svůj nábytek a příbytek ztratiti ale nastojte, co jest toto k porovnání následující smutné událostí! Vidím jednoho statného člověka okolo choditi, an se ustavičně ptá: „Jest tady p. Bubeník? Neviděli jste p. Bubeníka?“ Odpověď neuspokojila nikdy tázače, a já pomyslil ještě sám u sebe, jistě chce při té příležitosti přítomný plukovník husarů p. baron Baseli s purkmistrem mluviti, jak by další neštěstí se zachránilo. Nežli já takto sám u sebe přemítám, přiblíži se vážený měšťan p. Pulpán a zvěstuje, že purkmistr Pardubický p. Josef Bubeník — mrtev jest. Spěchal svědomitý měšťanosta taky k místu neštěstí, přešel nejbližší malou lávku, pohlíží na oheň, klesl na zem, a krevní mrtvice ho navždy ranila. Odnesli ho do blízké chaloupky, užívalo se všelikých oživujících prostředků, ale vše zdarma; po půl bodině ho odnesli do mlýna jeho, kdež se každý o smutné skutečnosti přesvědčiti mohl. — Josef Bubeník, bývalý purkmistr Pardubický, byl prvně člověk předobrého srdce, měl velké jmění, podporoval chudobu každým dnem, protož byl od všech milován; on byl také vůbec od svých občanů vysoce ctěn, neb byl nejen velmi moudrý, alebrž i všestranně vzdělaný a učený. Taky jeho pohřeb byl veleslavný, neb více let přebývám v Pardubicích, ale tolik lidu, a tak četně zastoupeny stavy jsem tady ještě neuzřel. C. k. husarské důstojnictvo v čele majíc svého plukovníka p. barona Baseliho, c. k. úřednictvo v uniformě, všechny společenstva s svými prápory, městská rada a celý slavný městký výbor, četné kněžstvo, mládež zdejší hlavní a realní školy s svými pp. učiteli, všechna honorace našeho města mužského i ženského pohlaví, a nepřehledný dav městského a přespolního lidstva. Na den slavného pohřbu byl fotograf z Chrudímě povolán, by jej na věčném lůžku přátelům na památku fotografoval. U domu se provozovala píseň od Cherubini-ho, od domu na hřbitov hrálo 16 hudebníků smuteční pochod od Vintra, při hrobu zapěl zdejší zpěvácký spolek: „Slyš nás Hospodine!“ sbor od Jelena; pak v koslele u sv. Jana dávalo se slavné rekviem od Vitáska a na to následovala figurální: „Andělská.“ Při průvodu byla také vůkolní města četně zastoupena, na př. z Králové Hradce, z Chrudímě, z Heřmanova Městce, Bohdanče, Dašic, Sezemic, Holic a j. v. byli zde lídé. Z Chrudímě byl tady purkmistr p. Klimeš, z Bohdanče měšťanosta p. Peška, ze Sezemic starosta p. Pánek. Druhý den byli smuteční obřady v školním kostele, v klá-

štěře za nebožtíka konány, neb on byl také přítel a dobrodínec zdejší školy. Důstojný ředitel p. P. Jan Chmelík celebroval mši svatou, při níž zpěv. spolek zpíval vokální rekviem od Lablera. Všickni přátelé a mnoho jiných pobožných byli této smuteční slavnosti přítomni. Bůh jemu popřej lehké odpočinutí! — Zdejší ochotníci hudby se spojením husarské kapely a zpěv. spolkem hodlá dávat velké dílo Mozartovo za našeho 1. českého kostelního skladatele, za nesmrtelného Rob. Führera. Kapelník pan Zinke bude dirigovat hudbu, a ředitel kůru p. Václav Pospíšil zpěv. K tomu cíli připověděl výtečný hudebník, purkmistr p. Josef Klíměš v Chrudími, svoje spoluúčinkování buď při tenoru, při houslích nebo při čellu. — Dne 19. ledna, na Jméno p. Ježíše, dávala se velkolepá pastorální mše do D-dur od Rob. Führera; graduale do G-dur se sopranovým solem od Rob. Führera, anž sl. Říhová velmi pěkně přednesla; offertorium do F-dur, klarinet a bass-solo, od Rob. Führera. Protože p. ředitel kůru tenkráte churav byl, řídil vážený učitel p. Matěj Kučera nadzmíněné skladby, kteréž všechny čistě a zbožným zápalem provedeny byly. — Ten samý den ve 3 hodiny odpoledne byla od zdejšího c. k. okresního úřadu vypsána nová volba Pardubického měšťanosty. Tloukly 4 hodiny, a zvolen byl 17. hlasy mezi 18. městských výborů — — — Václav Bubeník, bratr zemřelého purkmistra. Co svět tomu řekne? — Inu! že rod Bubeníkův musí býtí mezi zdejším obyvatelstvem velmi oblíben, což zřejmě faktum dokazuje. Nuže, zdař Bůh ku jeho sice čestnému, ale nikoliv lehkému úřadování!

Frant. Janda,
techn. realní učitel.

Z Příbrami, 10. ledna. (Divadlo) O slavné besedě, která zde za příčinou valného shromáždění hospodářské jednoty kraje pražského 28. p. m. uspořádána byla, zminil jsem se předešle; chci zde jenom ještě podotknouti, jak živá ta upomínka utkvěla v paměti obecenstva našeho, jehož vřelé přání, poznati vůbec milovaného knížete Rudolfa z Thurnů a Taxisů zároveň dnem tímto vyplněno bylo. V neděli 12. p. m. provozovali ochotníci zdejší veselohry: „Dobré jítro“ a „Pan Čapek,“ tím se ukončí řada představení, kterých jsme od sv. Václava až do této chvíle pět počítali, což zajisté svědčí o horlivosti našich ochotníků, zvláště pomyslíme-li, že mezi tím se nalezají zajisté k provedení nesnadné „Divotvorný klobouk“ a „Duch času.“ Naši ochotníci ale překonali za vedení pana A. Cinka, který neocenitelných zásluh o zdejší divadlo si získal obětavostí a neunavnou horlivostí svou, všechny obtíže a mnohý peníz jich přičiněním získán k dobrým účelům.

Obzor umělecký.

Hudba. V Bruselu bude se co nevidět dávat nová opera „Emilie Galotti“ dle Lessingovy tragédie v libretto uvedena. Hudba je od italského mistra Chiaramonte. — Richard Wagner pracuje o nové opeře „Hans Sachs.“ — Nová opera „Anna Bretagnská“ od Fr. hraběte z Gottenburgu bude se v Gothě dávati.

Divadlo. Dvouaktová veselohra „Mariage de raison“ (Sňatek z rozumu) od Scribe-a a Varnera dávala se před nedávnem v místnostech „Théatre Gymnase“ v Paříži a došla velmi příznivého výsledku. Duchaplný kus účinkoval tak dobře na obecenstvo, jakoby v tomto roku napsán byl, a přec pochází již z roku 1826. — Nové pětiaktové dráma „La Bouquetère des Innocens“ od Bourgeoise a Dugné provozovalo se v divadle „Ambigne“ v Paříži s dobrým výsledkem.

— V maďarském divadle v Budíně dávala se v neděli dne 12. ledna národní činohra „Szép Mara“ (Slíčná Marie) od Kempelena poprvé a líbila se následkem vlastenecké tendence a dobrého provedení velice.

Malířství. Obraz znamenitého malíře Danhausera „Liszt v saloně Pařížském,“ jejž umělec r. 1840 na požádání tehdejšího dvorního hotovilele piana Grafa vyvedl, jest nyní na prodej. Výborné toto dílo je 5 střevíců, 3 coule široké a 4 střevíce vysoké a představuje Liszta obklopeného nejprvnějšími notablitami Pařížského uměleckého světa. Liszt sedí v ideálním obleku u piana, na levici jeho stojí Paganini a Rossini; co zatím za Amfionem piana znamenitá George Sandova (paní Dudevantova) v mužském oděvu na fauteuillu sedí. Jí po boku stojí Alex. Dumas (otec); Victor Hugo. U nohou Lisztových sedí rusou hlavu maje o piano opřená dáma, která na Lisztu co člověku ještě většího podílu bráti se zdá, než na Liszta umělce. Všechny dotčené osoby jsou dle přírody výborně trefeny. Cena obrazu je 2000 zlatých.

Z Prahy.

Česká opera. Mozartova „Kouzelná flétna“ dávala se dne 23. p. m. při plném domě již po druhé, ne však s tak chvalným výsledkem, jako poprvé. Nejenom pěvci ale i orkestr nedostáli své úloze, chybila souhře totiž ona nejvýš potřebná precisnost a vyměřenost, bez které se vyvedení jenom zkoušce podobá. A jak by také jinak mohlo být? Jeden díl zpěváků jest skorem ryze německý a pachtí se s výřečností — druhý díl sestávající pouze ze začátečníků honosí se sice vydatnými hlasy ale nemá zase o dramatickém přednesu takřka žádného pojmu. Poslední platí nejvíce o sl. Macháčkové a a p. Hercogovi. Slečna Macháčková převzala totiž úlohu Paminy místo sl. Grabingrovy a má v skutku nad míru silný a dosti objemný sopran; příjemnost však, uhlazenost a ušlechtilost, stopování vyšších, v aesthetickém pojmutí spočívajících účelů — nelze nalezti. Co slečně vůbec ku chvále sloužiti musí, jest její přímosť a jakási smělost, která jí na každý způsob k vyvedení této nemalé úlohy mnoho přispěla. Vítáme s radostí podobné úkazy; nebylo by nám však milé, aby slečna, dadouc se tleskáním a vyvoláním ze strany obecenstva mýliti, pravidelně v českých operách vystupovala. Příroda obdařila ji nevšedním hlasem, hřivnou to nevytěžitelnou a její jest úkol nyní, nejenom ve zpěvu ale i v dramatickém oboru dostaćitelná studia konati; jen na takový způsob může se státi jednou okrasou české opery. Neméně platí tato slova o p. Hercogovi. Neobyčejná hloubka a při tom jistota v nastupování vyznačuje ho především, nedostává se mu však řádné školy. Že i v intonování tenkráte často a mnoho pochybil, bylo jen dle našeho mínění jeho chraptění vino. Sl. Čechová má slabounký a ve vyšší poloze tenký a nemile pronikající hlas, a zpívala beze všeho výsledku. Ostatní jest známo. Konečně činíme sl. redakci „Hlasu“ na to pozornou, aby při budoucích operních představeních též jmena připojila, čímž odběratelé jeho vždy 10 kr. uspoří. F—r

Opera. V německé opeře opětovány opery „Der Liebesring“ od J. Škroupa. (4. ledna.) „Faust und Margaretha“ od Gounoda (10. ledna.), „Die lustigen Weiber von Windsor“ od Nikolaie a „Car und Zimmermann“ od Lortzinga. Takřka za novinku můžeme považovati dávno již neprovozovanou operu Mozartovu „Belmonte a Constanze“ aneb „Unešení ze serailu“, kterouž sobě vyvolil dne 8. ledna pan Krén (Osmin) za benefic. Zvlášť dobře zpívali sl. Brennerova (Constanze), sl. z Ehrenbergů (Blonde), p. Bachmann (Pedrillo), p. Bernard (Belmonte) a řečený již pan beneficiant. Dne 13. ledna jsme slyšeli „Troubadoura“ od Verdiho a dne 17. „Barbier von Sevilla“ od Rossiniho, v kterýchžto operách známý již čtenářům našim věhlasný zpěvák, p. Monari-Rocca z Milána s nejlepším výsledkem zpíval, a sice v 1. opeře co hrabě Luna, v 2. co Figaro. Slečna Brennerova (Rosine) zpívala v poslední opeře mezi jinými též píseň „Česká země“ od Gýrovce, kterouž opětovati musila. — Příště více o onom italském umělci. r—r.

— Režisérství. V poslední době obíhaly rozdílné zprávy o nastávajících změnách regie českého divadla. Dosavadní regisseur p. Kolár st. zaslal dnes „Bohemii“ následující zprávu: Aby se vyhnulo všem nedorozuměním, uznávám toho potřebu, abych prohlásil, že p. ředitel Thomé na vlastní mou žádost mne úřadu regisseura od velkonoc letošního roku sprostil.“

— Výtečná naše spisovatelka, paní Božena Němcová. zemřela v úterý dne 21. ledna a byla v pátek dne 24. slavně pohřbena. Pohřeb zemřelé byl velmi slavný. Průvod vedl pan kanovník Štulc s četnou assistencí. Četnými věnci vesměs slovanskou trikolorou okrášlenými pokrytý vůz, doprovázely po obou stranách dívky v smutek oděné s rozžatými svícemi; podle nich pak kráčeli mladši spisovatelé, Bulhaři, Horvaté a studující v národních krojích taktéž s rozžatými svícemi. Průvod otevřen od spolku „Hlaholu,“ který při této příležitosti vedením Lukesovým prováděl zpěvy, Rakev následovali údové rodiny, pak české paní v smutku a přehojné obecenstvo všech stavů. U mostu Botického přišlo duchovenetvo Vyšehradské průvodu vstříc, a okolo půl šesté hodiny byla konečně mrtvola nedaleko hrobu Hankova spuštěna v lůno země. Poklid buď popeli slavné spisovatelky „Babičky.“ Podobizna Boženy Němcové vyjde u Farského. Jak se dovídáme, zamýšlí vlastenské dámy důstojný pomník jí vystaviti. Sláva jim!

— Páně Smetanův druhý a poslední koncert, dne 19. m. m. v sále konviktském uspořádaný, těžil ze skvělého výsledku a dostalo se p. koncertistovi velkého účastenství. Při všech číslech, která přednášel a jmenovitě v Beethovenovu As-dur Sonatě, potom v Bachových fugirovaných skladbách osvědčil se co pravý umělec. Jeho hra jest určitá, uhlazená, všech k celku nepatřících, tak zvaných effektů prázdná; sestupování z forte k pianu a naopak dává svědectví o velkých studiích a na nejvýš vytříbeném vkusu. Pro přátelé salonní hudby též postaráno, neb hrál p. Smetana též skladby od Chopina, Schumanna, Liszta a svoji „Polku de Salon“ jakož i „Souvenir de Bohème — čis. 2. — jak se samo sebou rozumí — s neobyčejnou bravourou. Sl. z Ehrenbergů přednesla Schubertovu „Grelchen am Spinnrade“ a Schumannovu „Widmung“ výtečně — a pan Pivoda své „Na vlast“ a Schubertovu „Ungeduld“ též významně — nebyl však při hlase.

— Náš rodák pan Ch. Wehle bude co nevidět v Paříži koncertovat.

— Naše krajanky, sestry Nerudovy vystoupily v Stockholmě v 5. nedělích 21. krát v divadle a došly za výbornou hru na housle nesmírné pochvaly. Mimo to účinkovaly v několika kvartetních zábavách a uspořádaly v Upsole čtyry koncerty s nejskvělejším úspěchem.

— Zpěvácký spolek „Hlahol“ uspořádá, jak již oznámeno, dne 9. února večer pro členy své produkci, jejížto program je následující: 1. „Já jsem Slovan“ sbor od Vašáka. 2. Čtverozpěv „Moravo“ od Hynka Vojáčka. 3. „Naše země“, píseň od Procházky, zpívá pan Weiss. 4. „Žárlivý basař,“ sbor od Zvonaře. 5. „Pomoc pro náramnou lásku“ sbor od L. Procházky. 6. Písně zpívá, p. Pivoda. 7. „Dar za lásku,“ solový čtverozpěv od Křížkovského. 8. Kadryla z moravských národních písní pro sbor od Ferd. Hellera. 9. „Vltava,“ sbor od Vogla. 10. Solový zpěv, zpívá J. L. Lukes. 11. „Výprask,“ čtverozpěv od Křížkovského. 12. „Těšme se blahou nadějí“, píseň Krovova ve sbor uvedena od Ferd. Hellera.

— Alex. Dreyschock koncertuje nyní v Štýrském Hradci.

— Chvalně známý malíř, p. Leop. Štefan, vymaloval krásný obraz „Čertova zeď“ 6 stop vysoký a 4 st. široký a pošle ho do výstavy Londýnské.

— Náš krajan p. P. Josef Führich, professor malby historické na akademii výtvorných umění ve Vídni, co rytíř řádu železné koruny III. třídy, povýšen na šlechtictví.

— Pochvalně známý pianista p. J. Hudec hodlá vydati svou skladbu „Hurbanův pochod.“ Týž skladatel složil kadrylu z písní národních slovenských.

— P. Thomé, ředitel divadla, nevyhověl žádosti 8 členů českého divadla (pí. Peškové, pp. Šimanovského, Kolara ml., Šamberga, Kašky, Pokorného, Chramosty, Lapila) za přiměřené zvýšení platův. — K divadlu českému přijati jsou: pp. Alb. Svoboda, režisseur Vídeňského divadla an der Wien, Sák od Pešťanského a Boschetti ze Solnohradu.

— Kamil Böhm, velenadaný sochař mladý, jejž obecenstvo naše z mnohých prací zná, zemřel v neděli dne 26. ledna po dlouhé chorobě, jižto za svého pobytu v Římě trpěl. Byl teprvé 32 let stár.

— Památní peníz ke cti slavného našeho Palackého od Václava Seidana ve Vídni ražený ve stříbře a broncu jest již hotov a tyto dni Palackému odevzdán bude.

— Zdatný čellista a krajan náš pan A. Karel, žák pražského konservatoria, nachází se nyní v Hamburce, kde místo koncertního mistra zaujímá. Před nedávnem hrál v jednom koncertě svou fantasii na české národní písně, při čemž obecenstvo jmenovitě písněmi „červená růžičko“ a „šablenka brúšena“ tak dojato bylo, že umělce mezi hrou nadšeným, dlouho trvajícím potleskem vyznamenalo, tak že skladbu svou třikrát opakovati musel.

— Pan Kocipiňský. Tyto dni uvítali jsme v Praze milého hosta, hudebního skladatele p. Augusta Kocipiňského, který v Kamenci Podolském a v Kyjevě velký umělecký sklad má a co nakladatel pro národní hudbu polskou mnoho chvalného a záslužného již podnikl. Pan Kocipiňský byl na cestě z Lipska k dalekému domovu. V Lipsku řídil tisk prvních sešitů hudebního díla, kteréž brzo vyjde a s velikým se potkati musí úspěchem. Jest to sbírka, jakou jsme v tomto způsobu posud neviděli. Vychází pod názvem „Pisni, dumki i szumki Ruskoho naroda na Podoli, Ukrainy á v Matorossyj.“ Jest toto sebrání, které vychází abecedou latinskou i ruskou, obrovské podniknutí a většina sebraná, hudební část však docela uspořádaná horlivou, neunavnou prací pana Kocipiňského, jenž již 600 písní do tisku dal. Zásoba jeho jest při vší výběračnosti téměř nevyčerpatelná, nebo nedávno než z vlasti odejel, nalezl pan Kocipiňský na jistém zámku na Podoli celou sbírku maloruských národních písní z doby carevny Kateřiny. Sbírka čítá 1000 národních písní s hudbou a většina jest posud neznámá, a zdá se, že v lidu přišla v zapomenutí.

— Hudební zkouška národní besedě odbývala se dne 19. ledna na Žofíně ve prospěch nadací pro spisovatele české. Z programu vyjímáme kusy, které se zvlášť líbily a sice: „Besední kadryla“ od L. Procházky; „Lada,“ polka od F. Hellera, která se na hlučný potlesk opakovati musela; „Bouře,“ kvapík od Hynka Illnera, taktéž i „Živio slovanski jug“ aneb „Primorčice,“ kadryla od Lžičáře a „Kochajmy sie“, musely se též opakovat, zvlášť ale kadryla „Nedejme se“ od L. Procházky došla zvláštní obliby a musela se na velmi bouřlivý potlesk třikráte opakovat. Tato kadryla jest věnována všem věrným dcerám českým. Taktéž líbily se „Libáaky,“ polka-mazur od K. Podhajského; „Pěkná hodinka,“ polka od Veselého; „Jarní kvítí,“ třašák od Lauermanna; „Kytice,“ třasák od Ládeho. Místnosti sálu byly obecenstvem přeplněny.

—v—

— Starožitné nástroje hudební, kteréž již ve výstavě spolku „Arkadie“ všeobecnou pozornost na se byly poutaly, jsou budějovickým krajským hejtmanem p. Schrenkem z Notzingu zdejšímu museu darovány a i již vystaveny. Tyto staročeské nástroje, vyznamenávající se svou velikostí a neobyčejnou stavbou, ležely dlouho nepovšímnuty na chrámové půdě v Jindřichovu Hradci. Zvláštním úkazem jest velký kontrabas, délku devíti střevíců mající.

— Nález starého rukopisu. V císařské knihovně nalezen nesnadno čitelný zlomek české epické básně, kterýž byv někdy majetkem pana Voka z Rožmberka, pak do knihovny Třeboňské se dostal. Počíná slovy: „Posluchajte swaki národ, chcu wám dumne spewati.“

— Továrník hudebních nástrojů, pan Jindř. Rott v Praze, dostal zakázky na svůj vynalezený nástroj „Glagol“ z Anglicka a z Ameriky, což jest zajisté pěkný důkaz výbornosti tohoto nástroje.

— Pan J. J. Abert v Stuttgartu slo-

žil smyčcové kvartetto C-dur, kteréž v jedné kvartettní zábavě v Stuttgartě velké sensací zbudilo. První tři věty vynikají zvláště původností a krásou myšlenek.

— Sbor k zřízení českého národního divadla v Praze odbýval v úterý za předsednictví pana K. M. Bergra valnou schůzi. Z výboru byli přítomni pp. Rieger, Palacký, Brauner, Dr. Majer, Šimek a j. Mezi údy sboru, jichž se sešlo 120, byli jakožto zástupcové české šlechty knížata: Karel Schwarzenberg, Rudolf Thurn Taxis a baron Ehrenberg, ostatní dali se ohlásit co nemocní. Odstupující výbor skládal účty z činnosti své, z nichž vysvítá, že jmění sboru obnáší okolo 120.000 zl., z těch 10.000 v hotovosti, 60.000 zl. v ceně, kterouž má místnost stavební, ostatní ve slibech. Po přečtení zprávy ujal se slova p. Palacký, aby sdělil, jak velikých zásluh si pan Štorch o sbor byl získal, celé shromáždění povstalo na důkaz úcty, a pak se přikročilo ke skoumání stanov. Všecky paragrafy od 1. až do 8. jsou beze změny přijaty, a živější rokování začalo teprv při §. 9, v němž se jedná o volbě výboru a hodnostú spolku. Kníže Schwarzenberg navrhoval, aby sbor volil pouze starostu a místopředsedu a výbor 16 údů, z něhož by se volili pak ostatní jako jednatel a sekretář, k návrhu předsedy. Proti tomu vyslovil se kaiže Taxis, žádaje, aby výbor bez návrhu předsedy volil, a Dr. Sladkovský pronesl, by se tito spolkoví úředníci volili z celého sboru výborem. Konečně jest přijat nevalnou většinou hlasů návrh dra. Braunera, dle něhož se sice volí sekretář a jednatel dle návrhu předsedy, návrh ten že ale není rozhodný; nápotom se má zvolit výbor z 12 údů a čtyř náhradníků, kteří by měli taktéž ve výboru hlas, což je nutno v případu tom, kdyby za úředníka byl zvolen někdo ze sboru, jemuž by pak arci neslušelo ve výboru hlasovati. Následující paragrafy jsou s některými dodatky a změnami zvláště od dra. Sladkovského přijaty, a poněvadž čas valně pokročil — byloť 8 hodin večer, odložena volba nového výboru na zejtří dne 29. o 11. hodině před polednem, kteráž — jak toho důležitosť věcí vyžaduje — zajisté hojného účastenství dojde!

— Sbor pro zřízení českého národního divadla shromáždil se ve středu dne 29. ledna opět, aby vykonal volby přednostenstva a výboru. Za presidenta byl zvolen kníže Karel Schwarzenberg 98 hlasy ze 105. Dále obdrželi pp. Frant. Palacký 3 hlasy, kníže dr. Rudolf Thurn-Taxis 2 a školní rada Wenzig 1 hlas. Jednatelem stal se hrabě Jan Harrach 100 hlasy též ze 105. Mimo to obdrželi kníže Schwarzenberg 2 hlasy, kníže Taxis a prof. Skuherský po 1 hlasu. Za sekretáře byli zvoleni dr. Jan Jeřábek (100 hlasy) a prof. A. Otakar Zeithammer (92 hl.). Též obdrželi hlasy pp. redaktor Ferd. B. Mikovec (3), J. Barák (2), kníže Taxis (1) a dr. Sladkovský (1). Za účetníka zvolen účetní rada p. Karel Štorch (99 hl.) a za pokladníka kněhkupec p. Fr. Řivnáč. Jeden hlas dostal se obchodníku p. Kuncovi. Do výboru byli zvolení pánové: Jindřich Fügner, obchodník (101 hl., kníže Rudolf Thurn-Taxis (98 hl.), Frant. Pštross starší (98 hl.), Frant. Palacký (93 hl.), Karel Steffek, majitel plynárny (94 hl.), dr. Karel Sladkovský, spisovatel (84 hl.), Jan Lukes, ředitel „Hlaholu“ (85 hl.), Jan Pak, továrník (72 hl.), Šimek, obchodník (63 hl.), prof. Rudolf Skuherský (57 hl.), Novotný, stavitel (52 hl.), kníže Jiří Lobkovic (36 hl.) ze 64 při doplňovací volbě). Když výsledek volby p. Fr. Palackým byl prohlášen, oslovil kníže Karel Schwarzýnberg shromáždění vřelými slovy, jimiž se vyjádřil, že volbu přijímá, uznávaje zároveň, že čestné to místo náleží právem milovanému Palackému, prvnímu muži národa českého, jenž však zřejmě se byl prohlásil, že volbu nikterak nepřijme. Když nový president ještě byl slíbil, že všechny síly své bude věnovati národnímu tomu podniknutí, provolána mu třikráte „sláva. Totéž se opakovalo, když nový jednatel pao hrabě Jan Harrach právě vlastenckými prohlásil, že též on volbu přijímá. Hlučné pochvaly dostalo se p. hraběti, zvláště když pravil, že české divadlo považuje za podniknutí národní a národnost českou za korouhev posvátnou, pod kterouž se všickni jednomyslně shromážditi máme, a chceme-li se zachovati, také musíme. Rovněž přijali volby také ostatní nově zvolení funkcionáři. Ku návrhu pana Frant. Palackého vyslovílo shromáždění ještě uznání své a díky pp. dru. Frant. Lad. Riegrovi a Braunerovi, potom bývalému sekretáři p. řediteli J. Jungmannovi za veškeré jejich snahy v prospěch zbudování národního divadla. Konečně provolána ku návrhu knížete Schwarzenqerga také Franl. Palackému s nadšením „Sláva,“ čímž se valná schůze ukončila. Nový výbor zůstal na pozvání p. presidenta ještě pohromadě, aby se s ním o budoucí činnosti své poradil.

— Prodloužení lhůty. Dozvěděv se o všeobecném přání pánů skladatelů, že by se lhůta ku zaslání hotových zpěvoher prodloužiti měla, kladu tehdy lhůtu tuto až do posledního května 1863.

V Praze dne 26. ledna 1862.

Jan hrabě Harrach.

— Noví čeští herci. Pro české divadlo jsou na dvě léta engažováni pan Boschetti pro obor hrdinných otcův, pan Sák pro zpěvohru co basbuffo a pro činohru za otce vážné, pan Svoboda za regisseura a pro úlohy komické, pan Švarc co basista pro zpěvohru, slečna Ledererová za lokální zpěvačku. Z posavadních herců jsou teprv pánové Šamberk, Pokorný a Lapil na novo engažováni.

— Porady o stanovách Svatoboru v krátce budou ukončeny. Jak známo, má to býti dle navržení pana Fr. Palackého spolek a pokladnice ku podporování českých spisovatelův a k vzdělávání pomníkův mužům zasloužilým o národ.

Nové musikalie. Pan Fr. Kirchner vydal nákladem Kristofa a Kuhé tři pianní kusy pro děti a sice: Na koníčku — V taneční hodině — Dobré dítě, které o pedagogické znalosti a hudebním vkusu svědčí. Odporučujeme co nejvřeleji tyto roztomilé kousky, které začátečníkům zábavy poskytnou. — „Mon premier séjour à Prague“ (Moje první pobytí v Praze) je titul nové ballady a rhapsodie pro cello s průvodem piana od Alex. Schmita, prof. na konservatoriu Pražském, jižto skladatel panně Emilii Mildnerové věnoval. Práce tato je velmi záslužná a může se směle k lepším skladbám téhož druhu připočísti. Co ten francouzský titul v Čechách znamenati má, věru nepochopujem. Totéž musíme i o panu Kirchnerovi vytknouti, jenž zase skladby své pouze německy nadepsal. — Od neunavně pracovitého Voj. Preisslera vyšel kvapík (op. 108), jejž ve všech obchodnictvích dostati možná. — Nákladem činného Šálka vyšel „Besední valčík“ pro piano od kapelníka Faulwettra, jenž zakládajíc se na české národní písně zdařilým provedením vyniká.

Dur a moll.

(Farinelli.) Jistý malíř kreslil v okolí Bologny. Najednou zaslechl na blízku jedné villy překrásný ženský hlas, jakýž ještě nikdy ve svém životě byl neslyšel. Okouzlen čarokrásnými tóny, vstal a pospíchal dle hlasu a přišel k ville. Na slušnost zapomenuv, zaklepal silně na dveře. Letitý muž s velkým břichem přišel mu vstříc vlídně se jej tázaje, co žádá? Malíř v rozpacích zakoktá konečně, že by rád znal ženštinu, jejížto nebeský zpěv před chvílí slyšel. „Mýlíte se!“ odvětil tělnatý pán, „zde není žádné zpěvačky; avšak koho hledáte, to jsem já: Carlo Farinelli.

Listárna.

Panu Voj. v Zn.... Co je platné uveřejniti seznam, když obecenstvo nebude vědět, odkud skladby vzíti. Pošlete nám alespoň sbory. Ouvertury má p. Apt a B. Kittl. — Panu L. H. v Z. Polku „Lada“ můžete dostat pro 4, 5, 10 atd. nástrojů. — Panu Št. v Hoř. Věci objednané obdržíte v několika dnech. — Pánům ochotníkům v Hoř. Objednané dva kusy s rozepsanými úlohami dají mnoho práce, tedy později. — Panu Ja... v Pard. Requie Moz.... stojí v hlasech 10 zl., v part. 9 zl. r. č. Sbory Nápravníkovo odešleme Vám co nevidět. — Panu Hr. v Kouř. Životopis podáme, až ho p. Zvonař přehlídne. Kusy, které žádáte, nemáme. Dopis příště.

Nákladem Krištofa a Kuhé. — Tiskem Antonína Renna v Praze, v Kolovratské střídě „u tří lip.“